

Turun kaupunginhallituksen konsernijaostolle

Ennakkonäkemyshakennus yhteisomistaisen jäte-energiayhtiön perustamisesta

Lounais-Suomen Jätehuolto Oy (LSJH) pyytää LSJH:n osakassopimuksen luvun 10.1 perusteella Turun kaupungin ennakkonäkemyshakennusta LSJH:n ja Salon Kaukolämpö Oy:n yhdessä omistaman jäte-energiayhtiön perustamisesta tämän ennakkonäkemyshakennuksen ja liitteistä ilmenevin periaattein.

Lähtökohtana on, että jäte-energiayhtiö toimisi omistajiensa sidosyksikkönä mankalaperiaatteella. Yhtiö ei jakaisi osinkoa vaan taloudellinen hyöty jaettaisiin omistajille ja asukkaille edullisina hintoina.

LSJH:n hallitus on linjannut Salon Korvenmäen ekovoimalaitoksen ja yhteisen jäte-energiayhtiön hankevalmistelun. Korvenmäen ekovoimalaitoksessa yhdistyisi seudullinen jätteenhyödyntämiskäyttö ja Salon kaupungin kaukolämmön peruskuorman tuotanto. Ekovoimalaitoksessa on tarkoitus käsitellä ja hyödyntää LSJH:n 17 omistajakunnan asukkaiden polttokelpoiset jätteet, joista on jo kotona lajiteltu erilleen kierrätettävät jätteet ja vaaralliset jätteet. Tällä hetkellä polttokelpoista jätettä tuodaan LSJH:n jätekeskuksiin noin 350 000 roskapussillista joka arkipäivä.

Asiaa on esitelty alustavasti Turun kaupunginhallituksen konsernijaostolle 21.8.2017.

Taustaa

Lounaisessa Suomessa on viime vuosikymmenien saatossa ollut useita hankkeita seudullisen polttokelpoisten jätteiden käsittelyratkaisun saamiseksi. Kaikki hankkeet ovat eri syistä kaatuneet, ja Orikedon jätteenpolttolaitoksen toiminta päättyi vuoden 2014 lopussa.

Lounaisen Suomen jätelaitokset selvittivät vuosina 2011–2013 kaikki realistiset vaihtoehdot seudullisen polttokelpoiset jätteet hyödyntävän ratkaisun löytämiseksi. Selvitysten yhteydessä tiedusteltiin myös kaukolämpöverkon haltijoiden kiinnostusta yhteisomistaisen jäte-energiailaitoksen toteuttamiseen. Yhteisomisteista jäte-energiailaitosta ei nähty siinä vaiheessa ensisijaiseksi.

Lounaisen Suomen hankintarengas

Vuonna 2013 jätelaitokset perustivat Lounaisen Suomen Hankintarengas kilpailuttamaan polttokelpoisten jätteiden hyödyntämistä. Seudullisen hyödyntämislaitoksen toteuttavan ratkaisun mahdollistamiseksi, kilpailutus jakautui kahteen osaan. Ensin kilpailutettiin vuodet 2015–2017 ja tämän jälkeen uuden laitoksen mahdollistava 15–25 vuoden pitkä palveluhankinta alkaen vuodesta 2018.

Pitkän palveluhankinnan kilpailutuksen voitti Ekokem Oyj (nyk. Fortum Waste Solutions Oy). Ratkaisuna oli rakentaa 110 000 tonnia polttokelpoista jätettä hyödyntävä jätevoimalaitos Saloon Korvenmäen jätekeskukseen sekä toimittaa 30 000 tonnia yhdyskuntajätettä hyödynnettäväksi Riihimäelle.

Hankinnasta tehtiin valitus, jonka KHO lopulta hylkäsi yli kahden vuoden käsittelyn jälkeen. KHO vahvisti ratkaisullaan hankintapäätöksen laillisuuden ja voimassaolon maaliskuun lopussa 2017.

Hankinnasta tehdystä valituksesta johtuen Hankintarengas joutui kilpailuttamaan väliaikaisia jätteen hyödyntämiskäyttöjä, joiden seurauksena LSJH:n polttokelpoisten jätteistä yli puolet toimitetaan ensi vuonna ulkomaille Ruotsiin ja Viroon. Asukkaat lounaisessa Suomessa joutuvat kustannustehokkaan ja ekologisen alueellisen ratkaisun puuttuessa maksamaan Suomen korkeimpiin lukeutuvia jätemaksuja.

Fortum kieltäytyi tekemästä sopimusta antamansa tarjouksen ja Hankintarengas jätelaitosten tekemien hankintapäätösten mukaisesti, joten LSJH joutui keskeyttämään hankinnan. Jätelaitosten näkemyksen mukaan Fortumin olisi pitänyt sitoutua tekemäänsä tarjoukseen ja hankinta toteuttaa hankintapäätösten ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaisesti. Tästä johtuen Hankintarengas valmisteleekin asian viemistä oikeuteen sopimuksentekorikkomuksena ja jätelaitokset valmistautuvat vahingonkorvausvaatimuksien esittämiseen.

Selvitykset sidosyksikkönä toimivan jäte-energiayhtiön perustamisesta

Hankintarengas kilpailutuksen oikeuskäsittelyiden rinnalla LSJH jatkoi muiden mahdollisten hyödyntämiskäyttöjen selvittämistä polttokelpoiselle jätteelle. Ainoana vaihtoehtona valitushenkille palveluhankinnoille on toteuttaa oma tai yhteisomisteinen hyödyntämiskäyttö. Ratkaisun on oltava

taustaltaan 100 % kuntaomisteinen, jotta polttokelpoiset jätteet voidaan luovuttaa yhteisomisteiselle sidosyksikköyhtiölle ilman kilpailutusta.

Taustaselvitys sidosyksikkötoimintamallista tehtiin vuonna 2012. Vaihtoehtoselvitykset jäte-energiayhtiön mankalamalleista tehtiin vuonna 2016. Selvitykset toteutettiin kolmeen mahdolliseen sijoituspaikkaan; Pori Kaanaa, Salo Korvenmäki ja Turku Topinoja. Kokonaistaloudellisesti edullisimmaksi ratkaisuksi osoittautui Salo Korvenmäki. Myös Turku Topinojan vaihtoehto selvitettiin, vaikka tiedossa oli, että yhteisomisteinen sidosyksikköyhtiön perustamiseen tarvitaan puhdas kuntaomistus tausta, eli Turun Seudun Energiantuotanto ei voisi olla omistajana.

Keväällä 2017 toteutettiin Salon Korvenmäen jäte-energiayhtiön perustamisen ja ekovoimalaitoksen toteutuksen jatko-analysit.

Yhteisen jäte-energiayhtiön perustamisen ja Salon Korvenmäen ekovoimalaitoshankkeen valmistelu

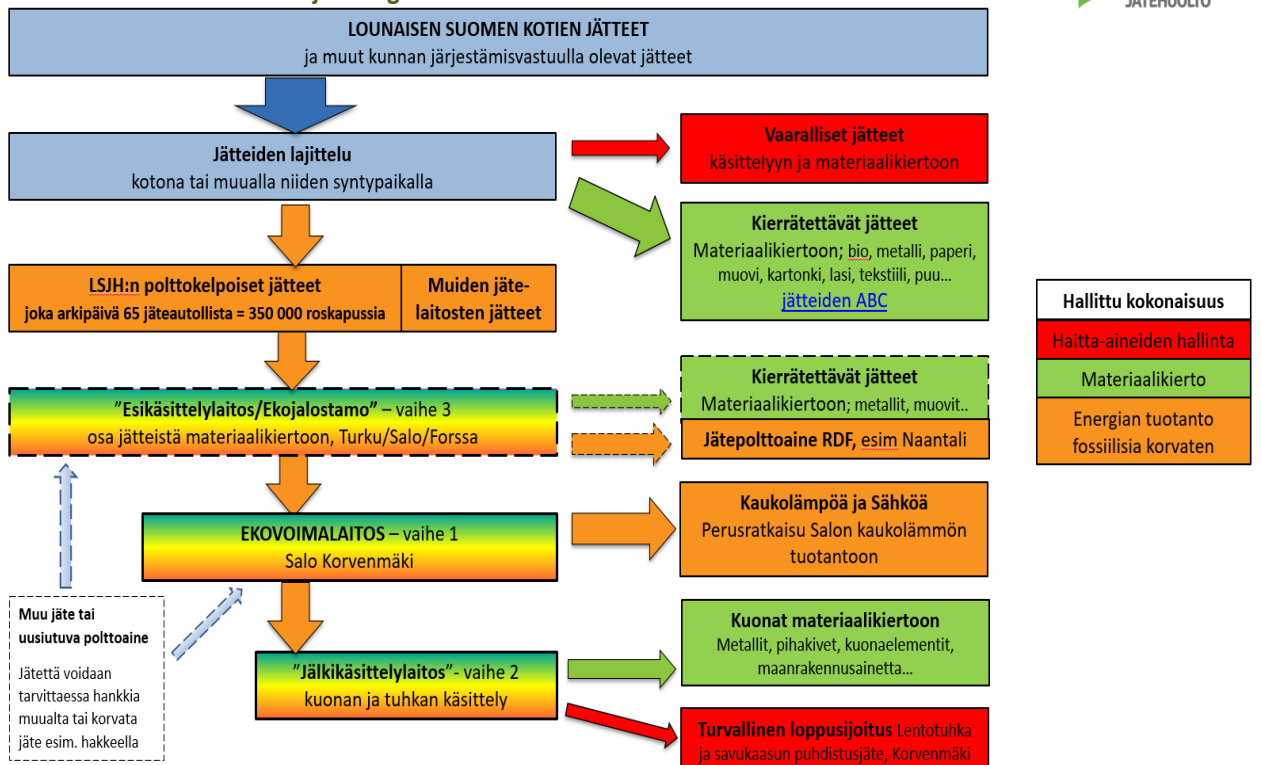
LSJH:n hallitus linjasi 24.5.2017 kokouksessaan, että Salon Korvenmäen ekovoimalaitoshanke käynnistetään selvittämällä mankala-periaatteella toimivan sidosyksikköyhtiön perustamista. Korvenmäen ekovoimalaitosratkaisu on selkeä ykkösvaihtoehto polttokelpoisten yhdyskuntajätteiden hyödyntämiseksi. Ratkaisu on toimintavarmin ja kustannustehokkain. Korvenmäen ekovoimalaitos säästää Lounais-Suomen Jätehuollon toimialueen asukkaiden rahaa yli 4 milj. euroa vuodessa, eli noin 10 €/asukas/v nykytilanteeseen verrattuna.

Tehokkain kierrätys perustuu asukkaiden jätteiden lajitteluun kotona. LSJH pyrkiikin jatkuvasti parantamaan asukkaiden lajitteluosaamista ja kierrätyshalukkuutta mm. jäteneuvonnan ja opastusmateriaalien avulla. Tämän lisäksi LSJH:ssa on käynnissä useita hankkeita, joilla pyritään löytämään uusia tapoja ja väyliä materiaalien hyödyntämiseen. LSJH:lla ei tällä hetkellä ole tietoa toimivista asumisen polttokelpoisten sekajätteiden kierrätysratkaisuista. Asia on todettu myös valtakunnallisen jättesuunnitelman luonnoksessa. "Koska sekajätteen suurimmista jätelajeista, biojätteistä ja kuiduista, ei mekaanisen käsittelyn jälkeen saada laadultaan kierrätykseen soveltuvia raaka-aineita, kierrätyksen lisäämiseen on näistä laitoksista vain vähän tukea."

Lounais-Suomen ekovoimalaitoskonsepti on esitetty alla olevassa kuvassa.

LOUNAIS-SUOMEN EKOVOIMALAITOS-"KONSEPTI"

Jätteiden materiaali kierron ja energiantuotannon kokonaisratkaisu

Lounais-Suomen ekovoimalaitoskonseptia on tarkoitus kehittää vaiheittain suunnitelmallisesti siten, että koko seutukunnan asukkaat ja yritykset hyötyvät. Jätehuoltopalveluiden sisältämät rahat jäävät Lounais-Suomeen. Yhtiön perustaminen ja ekovoimalaitoskonseptin toteutus tukevat Korvenmäen ja Topinojan jätekeskuksien sekä niiden lähialueiden kehittämistä kiertotalouskeskuksiksi. Mahdollinen tulevaisuuden polttokelpoisten jätteen esikäsittelylaitos on ekovoimalaitoskonseptin toteutusvaihe 3. (ks kuva edellä)

Mikäli Salon ekovoimalaitosta ei saada toteutettua, on toissijainen vaihtoehto jätevoimalahanke Porissa. Sekä Salon että Porin jäte-energiavaihtoehtojen osalta aikataulu on erittäin kireä päätöksenteon ja rakennushankkeen kannalta. Uusi ekovoimalaitos ja uusi ratkaisu Salon kaupungin kaukolämmöntuotantoon pitäisi saada käyttöön viimeistään 1.9.2020. Hankintarengas on kilpailuttanut polttokelpoisen jätteen hyödyntämISRatkaisun vuoden 2019 loppuun (+ puolen vuoden optio).

LSJH, Salon Kaukolämpö Oy ja Salon kaupunki ovat kuluva kesän aikana valmistelleet yhteisen jäte-energiayhtiön perustamisasioita. Asiaa esiteltiin kesäkuussa Salon kaupunginhallitukselle, joka käsittelee sitä uudelleen 4.9.2017 Turun kaupunginhallituksen konsernijaostolle asiaa esiteltiin 21.8.2017, jolloin linjattiin, että ennakkonäkemyistä asiasta pyritään käsittelemään konsernijaostossa 4.9.2017.

Valmistelussa olevan Salon Korvenmäen ekovoimalaitoksen maapohja on LSJH:n omistama. Korvenmäellä on voimassa oleva ekovoimalaitoksen mahdollistava asemakaava. LSJH (ent. Rouskis) on toteuttanut Korvenmäen alueelle ekovoimalaitoksen mahdollistavan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn. Korvenmäen ekovoimalaitoksen ympäristöluvan nykyinen haltija on Fortum.

LSJH tiedusteli Fortumilta heille käyttökelpottomaksi tulleen Korvenmäen ekovoimalaitoksen ympäristöluvan siirtomahdollisuutta LSJH:lle. Vastaukseksi saatiin, että ”Ympäristöluvan siirto ei ole Fortumin edun mukaista.” Salon ekovoimalaitoksen oman uuden ympäristöluvan haku on jo käynnissä. Pyrimme nopeutettuun lupakäsittelyyn ja haemme ympäristölupaa muutoksenhausta huolimatta. Ympäristölupahakemus tulee olemaan lähes samasisältöinen kuin Fortumin.

Yhteisen jäte-energia yhtiön osakassopimusluonnos on ennakkonäkemyshakemusten liitteenä 1. Yhtiön perustamisen ja ekovoimalaitoshankkeen vahvuuksia ja heikkouksia sekä mahdollisuuksia ja uhkia on koostettu liitteen 2 SWOT-analysissä.

Yhteisen jäte-energiayhtiön perustamista esitellään LSJH:n, omistajakuntien ja jätehuoltolautakunnan yhteisessä seminaarissa 22.9.2017. Tavoitteena on, että ekovoimalaitoksen toteuttavan mankalayhtiön perustamisesta voitaisiin LSJH:n osalta päättää ylimääräisessä yhtiökokouksessa syksyn 2017 aikana.

Turussa 20.9.2017

Jukka Heikkilä
toimitusjohtaja
Lounais-Suomen Jätehuolto Oy

LIITTEET

Liite 1: Osakassopimusluonnos ja sen liiteluonnokset; yhtiöjärjestys ja ekovoimalaitoksen hankesuunnitelma

Liite 2: Lounais-Suomen ekovoimalaitoksen toteuttavan jäte-energiayhtiön perustaminen
- SWOT-analyysi